

האי זקינטוס ביוון - "הפרח של האוריינטים"

Posted on 2 באוקטובר 2018 by שוש להב

Zakynthos, האי הדרום-מערבי בים היוני, המפורסם בשל צבעי הטורקז של הים והחופים המפורצים, מתאים כאתר נופש של קיץ וחורף כאחד ובהיסטוריה שלו אף קשר יהודי

Categories: תיירות, ראשי

Tag: יוון, זקינטוס, ראש העיר פאבלוס קולוקוטסאס, המערות הכחולות, המצודה הוונציאנית, האניה הטרופה, כריסוסטומוס דמטרינו, ג'ורג'יו קרב

"כל מי שבא לאי זה נשבה בקסמו", נכתב ב"איליאדה" וב"אודיסיאה" של הומרוס, על האי זקינטוס, וזה ניתן לו על שם בנו של דארדנוס (בנם של זאוס ואלקטרה) מלך טרויה, שלפי המיתוס בנה את האי לראשונה. הוונציאנים - ששלטו באי מימי הביניים ועד 1797, הנחילו שלטון פיאודלי עם מעמד אצילים אליטיסטי והשפעתם באי ניכרת עד ימינו: כינו אותו "הפרח של האוריינטים" (Flor di Levante - פרח המזרח). ואכן, לכל הכתרים שניתנו לאי היפהפה הזה, שקוראים לו גם זנטה, יש הצדקה מלאה.

זקינטוס הוא האי השלישי בגודלו מקרב קבוצת האיים היוניים אליה הוא שייך (בים היוני, ממערב ליבשת היוונית),

ממוקם כ-20 ק"מ ממערב לחצי האי הפלופונסי וכ-15 מדרום לאי קפלוניה. שטחו כ-407 קמ"ר ואוכלוסייתו מונה כ-50 אלף תושבים, כמחציתם גרים בעיר הבירה זקינטוס וכמחציתם בכפרים הפזורים בהרים שבאי, שאורכו כ-40 ק"מ ורוחבו כ-20 ק"מ. מידותיו הקטנות והקומפקטיות, מזמנות למטייל בו מגוון אתרים, נופים וחוויות במרחקים קצרים מאד.

עם אקלים חמים ונוח רוב ימות השנה, האי מתאים כאתר נופש של קיץ וחורף כאחד, כשלכל עונה המאפיינים שלה. אם בחורף חלק מאתרי הנופש העונתיים בפרובינציה נסגרים - הרי שעיר הבירה שוקקת פעילות ואטרקציות והתיירות פורחת בה.

המוזיאון הפרה-ביזנטי בכיכר סולומוס, מול פסלו של המשורר דיוניסוס סולומוס, מחבר ההמנון הלאומי. צילום שוש להב
ראש העיר עם הפנים לתיירות

כחצי מיליון תיירים מגיעים לאי בשנה ובהם כ-13 אלף ישראלים, כך מספר לנו ראש העיר, **פאבלוס קולוקוטסאס**, שמכהן כבר 4 שנים (נבחר ל-5 ולפניו עוד אתגרים רבים). אמנם רוב תושבי האי עוסקים בחקלאות ובדיג ואינם תלויים רק בתיירות לפרנסתם, אך תעשיית התיירות באי מפותחת, וכראש עיר הוא רואה אתגר גדול בהמשך פיתוחה, כולל שיפור הכבישים, פינוי האשפה ושמירה על הניקיון בדרכים, שיפוץ מתמיד של האטרקציות התיירותיות, הקמת "משטרת תיירות עירונית" המפקחת על שלום התייר ובטיחותו ונגישה לכל בעייה המתעוררת.

קלוקוטסאס ביקר באפריל השנה בישראל (הזמן בקבוצת ראשי ערים לחגיגות ה-70 למדינה), שכן זקינטוס היא עיר תאומה לקריית ביאליק. כראש העיר אירח לראשונה את השגרירה הישראלית ביוון (אירית בן אבא), שביקרה בבית הקברות היהודי והוא מרגיש קרוב לעם היהודי ולמדינת ישראל ומזמין את הישראלים להגיע בהמוניהם לאי היפה שבראשותו.

ראש העיר זקינטוס, פאבלוס קולוקוטסאס, מקדם את התיירות באי ומזמין את התיירים הישראלים להגיע לכאן. צילום שוש להב

מבלים בעיר הבירה זקינטוס

עיר הבירה זקינטוס משתרעת לחופי הים היוני, על שפת הנמל המשובץ בסירות וביאכטות. ב-1953 נהרסה מרבית העיר ברעידת האדמה הקשה ונבנתה מחדש, תוך ניסיון לשמר את הסגנון המקורי. כיום היא עיר תוססת, עם סמטאות קטנות וציוריות, מבנים צבעוניים בני 2-3 קומות, שפע חנויות בוטיק וטברנות מקומיות ושתי כיכרות מרכזיות: כיכר סולומוס, שליד בית העיריה וכיכר סאן מרקו, המדמה את זו שבוונציה. נעים להסתובב ברגל לאורך טיילת החוף סטרטה מרינה וברחובות הרחבים והמוארים, וכשמתעייפים - להתיישב באחד מבתי הקפה הרבים.

המוזיאון הגדול בעיר, השוכן בכיכר סולומוס, מוקדש בעיקרו לאמנות הפרה-ביזנטית ומכיל אוצרות שחולצו מהכנסיות ההיסטוריות ברחבי האי שרובן, כמובן, דתיות. מול המוזיאון ניצב פסלו המרשים של המשורר דיוניסוס סולומוס - מחבר ההמנון היווני. הוא נולד בזקינטוס בשנת 1798 וב-1823 חיבר את ההמנון לחירות, ששני בתים מתוכו הפכו להמנון הלאומי. לא ניתן לוותר על ביקור בכנסיית אגיוס דיוניסוס - הפטרון הקדוש של האי, שמיוחסים לו ניסים וגופתו החנוטה מוצגת בארון זכוכית, במבנה בעל מגדל פעמון גבוה ועיטורים אמנותיים יפים מבפנים ומבחוץ. הקרנבל בחורף (בפברואר) ידוע בתהלוכות הססגוניות שלו וב"חתונה הוונציאנית" המתקיימת במסגרתו. גם חגיגות חג הפסחא (באפריל) מושכות תיירים רבים.

מלון הבוטיק "קסטלי", מפנק באוריינטציה אקולוגית. צילום שוש להב שופינג ולינה

חובבי הקניות ייהנו מחוויה של שופינג במגוון הרחב של חנויות אופנתיות אשר מציעות בגדים, תכשיטים, עבודות יד ומזכרות מיוחדות. שימו לב לחנות הבשמים "רזי" המייצרת בושם זקינטוסי, לחנות הממתקים נוגט או "מנדולטו" של משפחת קוצוני ולסטודיו לאמנות "קינאבאפי" של הציירת דיוניסיאה ביסקיני. גם חיי הלילה של זקינטוס הם שם דבר וכחלק מכך, ניתן למצוא בעיר - כמו גם ברחבי האי - מגוון רחב של מועדונים עם סגנונות מוזיקה שונים, ברים אופנתיים, טברנות, מסעדות מסוגים שונים עם אוכל מצויין ולהקת נגנים וזמרים המנעימים את הזמן.

ואיפה לשים ת'ראש? מלונות גדולים וקטנים, צימרים וריזורטים, פזורים בשפע ברחבי העיר ובכל האי. אני לנתי במלון קסטלי (Castelli) - מלון בוטיק רומנטי, המתאים לאוגות ומתנהל באוריינטציה ירוקה וידידותית לסביבה. טובל במטע זיתים, עם חוות בע"ח שבה תרנגולות שמטילות את הביצים לארוחת הבוקר, ומתאים להגדרה האקולוגית כמגדל תצרוכת עצמית. נמצא ברובע לאגאנאס, מרחק נסיעה של 15 דקות ממרכז העיר, עשר דקות הליכה מחוף אגיוס סוסטיס וקרוב לאי הפיצפון הנושא את שם החוף. ממאי 2019 יהפוך למלון "הכל כלול", במחיר מ-150 אירו לזוג ללילה, בחדר מרווח, כולל בריכה, ארוחות כל היום, סיור בפארק המלון ובחווה, הרצאות, יוגה ועוד. מומלץ!

האטרקציה התיירותית המפורסמת באי - חוף האוניה הטרופה Navagio. צילום שוש להבחופים, כפרים ואטרקציות מופלאות

האי ההררי ברובו, מכוסה בצפיפות בעצי אורן בצבע ירוק עז וביניהם מציצים הגגות האדומים של הכפרים הפזורים לאורכו ולרוחבו. כיון שרובם לא נפגע ברעידת האדמה, הם שמרו על המראה האותנטי שלהם, ולשמחתך, גם לא "התקללו" למען התיירים. לכל כפר הייחוד שלו, כשבכפר קיליאומנוס הופתענו לפגוש את חנות הקואופרטיב הנשי, המציע את תנובת האזור כמו לחמים, דבש, יין, שמן, ריבות, עבודות יד של עמותה המאפשרת גם תעסוקה ופרנסה לנשות האזור וגם פעילות חברתית.

המצודה הוונציאנית - במרחק של כרבע שעה נסיעה מהעיר, ברובע בוחלי, נמצאת המצודה הוונציאנית המרשימה, שנבנתה בתקופת האקרופוליס העתיקה, היוותה הגנה מפני הטורקים העות'מנים ומציעה תצפית נוף על העיר זקינטוס. מתחתיה נמצאת לופוס סטארני - מעין כיכר המוקדשת למשורר דיוניסוס סולומוס, שחיבר את ההמנון.

החווה הביו אקולוגית Therianos בכפר קאליטאה - היא דוגמה לחווה שמחוייבת לשמירה על הסביבה, מגדלת ומייצרת מוצרים אורגניים (שמן ויין ונספחיהם) ומוצרי מרפא מגוונים. דימיטריס סריאנוס, שהקים את המקום, משמש גם כיו"ר העמותה האקולוגית וזוכה פרסי מצוינות רבים. **Aristeon** - מוזיאון שמן הזית ומרכז המבקרים שלו, מושך אליו תיירים רבים, גם כי הכניסה אליו היא בחינם, אך גם בגלל העניין והמוצרים המשובחים שלו. לטעום ולקנות. **Callinico** בכפר קאליפדו - הוא יקב ומרכז המבקרים, המייצר יין מסורתי בסמוך לכרמים המשפחתיים. מקבלים הסבר על התהליך וטעימות וכדאי לרכוש בקבוק יין טוב.

החופים הזהובים המקיפים את האי, יפים וציוריים, ורבים מנצלים כל חלקה קטנה בין המצוקים לתפוס שמש וגלים. בחלק הצפון-מזרחי והצפון-מערבי של האי יש שפע נקרות בתוך המצוקים היורדים לים, שהידועות שבהן הן "המערות הכחולות", בדיוק בשפיץ הצפוני של האי. אז מה יש לנו במשולש הצפוני הזה: **חוף Xigia** הוא אחד החופים הידועים באי, מוקף צוקים ומפורסם בעיקר בזכות המעינות החמים הטבעיים העשירים בגופרית ובקולגן והריחות בהתאם...

צפונית לו, בנמל של הכפר הקטן **Volimes**, כדאי לעלות על אחת מסירות המנוע, לשיט מופלא בן כשעתיים, צפונה למערות הכחולות, להמשיך דרומה תוך הקפה ימית של המצוק לכיוון חוף נבגיו, שבו אטרקציית "האונייה הטרופה", וחזרה לכפר, בו מומלץ לסעוד במסעדת החוף הרועעת, מול האי הפצפון סנט ניקולאס. שעות אלה היו בעבורי את אחד השיאים בטיול לזקינטוס.

המערות הכחולות - אטרקציה תיירותית באי זקינטוס, במצוקים העולים מהים היוני. צילום שוש להב
המערות הכחולות - התגלו רק בשנת 1897 והן עוצרות נשימה. כשמגיעים אליהן, ניתן לשחות, לשנרקל ולראות את הקסם שחבוי גם מתחת למערות. האנייה הטרופה בחוף **Navagio** - החול הלבן, המצוקים הגבוהים המקיפים אותו ומי טורקיז הצלולים, הופכים אותו לחוף הכי מיוחד באי זקינטוס. על החוף ספינה טרופה שהבריחה סיגריות ומשקאות חריפים. ניתן להגיע לחוף רק בשיט דרך הים. התצפית ממרומי המצוק נאסרה זמנית, בשל הידרדרות חלק מהמצוק לפני מספר שבועות. חבל.

אתר ארגון השיט המשולב והמסעדה.

שמורת צבי הים - יש האומרים שהסמל של זקינטוס הוא צב המים החוסם *careta careta*. על החוף הדרומי של זקינטוס, בשמורת הטבע הלאומית המופלאה, 'מרין פארק' ובמיוחד במפרץ לאגאנאס, הצבות מטילות את ביציהן בגודל כדורי פינג-פונג בחודשי האביב ונבקעות אחרי כ-60 ימים, אז הצבים הקטנטנים מחפשים דרכם לים, ועל-כן יש נהלים מוקפדים ביותר בשמורה, עליהם משגיחה יחידה של פקחים, לשמירת התהליך הארוך, העדין והחשוב של שימור זן הצבים ההולך ונכחד. אזור החוף בלאגאנאס זכה ב'אות האי האקולוגי', המוענק על ידי האיחוד האירופי, בגין שימור חופים.

הגיבורים של זקינטוס והקשר היהודי

יהודים יושבים באי זקינטוס מזה שמונה מאות שנים. לאחר גירוש ספרד הגיע למקום גל הגירה נוסף של יהודים. באי נמצא בית קברות עתיק ושמור מאותה תקופה. שני בתי הכנסת העתיקים חרבו ברעידת האדמה ב-1953 ובמקומם הוצבה אנדרטה המתיחסת למלחה"ע השנייה. לפני שנסעתי לזקינטוס קראתי את ספר הילדים (המיועד גם לגדולים) "הגיבורים של זקינטוס" מאת **שילה כהן אלבלה-מצא**, שיצא השנה בהוצאת ביכורים, המספר מנקודת מבטה של ילדה יהודיה קטנה את שהתרחש באי בתקופת הכיבוש הגרמני-נאצי במלחמת העולם השנייה. ועל הסיפור הזה אינני יכולה לוותר:

בסוף שנת 1943 השתלטו הנאצים על האי והמפקד הנאצי הורה לאסוף את כל יהודי האי, כ-300 במספר, ולהעבירם להשמדה. לצורך כך העביר לראש עיריית זקינטוס, **ג'ורג'יו קרר**, פקודה בה ציווה לרשום את שמות היהודים וכתובתם. בחסות הפרטיזנים היוונים, התפזרו היהודים ברחבי האי. ראש העיר התייעץ בארכיבישוף של האי - **כריסוסטומוס דמטריו**, ויחד החליטו למסור למפקד האי דף בו היו רשומים שני שמות: שמו של הארכיבישוף ושמו של ראש העיר. לשאלת המפקד ענו השניים: "אנו היהודים הראשונים באי. אם ברצונך לקחת את היהודים שלנו - אנו הולכים אתם". מפקד האי ויתר על הפעולה וכך, פרט לשלושים איש שמתו ברעב, ניצלו היהודים בזקינטוס.

לאחר המלחמה עלו רוב אנשי הקהילה לישראל. בשנת 1953 נהרס הרובע היהודי של האי ברעידת אדמה, דבר שהביא לעזיבת רוב היהודים שנשארו בו. בשנת 1978 הוענק לדמטריו ולקרר אות חסיד אומות העולם. בשנת 1992, באתר שבו עמד בית הכנסת הספרדי לפני רעידת האדמה, הקימה מועצת המנהלים של הקהילות היהודיות ביוון שתי אנדרטות זיכרון משיש, כמחווה לבישוף ולראש העיר. סמואל מורדוס - ההיסטוריון היהודי-יווני הגר באתונה - שלדבריו, אביו היה היהודי האחרון שעזב את האי, חיבר ספר על תולדות יהודי זקינטוס 1489 - 2016. בשנה שעברה הושלמה הפקת הסרט הדוקומנטרי על יהודי זקינטוס, "החיים בחיך", שהוקרן בזקינטוס בבכורה.

טיפים שימושיים:

איך מגיעים לזקינטוס?

בטיסת צ'רטר ישירה אל האי בעונת התיירות (בסביבות יוני עד סוף ספטמבר) או בטיסה לאתונה ומשם טיסת פנים ארצית לזקינטוס. אפשר גם באמצעות טיסה לאתונה, משם נסיעה ברכב או אוטובוס לעיירה קיליני, ומשם עלייה על מעבורת לזקינטוס. מי שאינו מגיע בטיסה ישירה, יכול לארגן לעצמו בין אתונה לזקינטוס טיול יפה באתונה ובאולימפיה.

ואיך להתנייד באי עצמו:

כדאי לשכור רכב, מה שמקל על ניצול הזמן לטיולים במרחבי האי, או להשתמש במוניות או באוטובוסים, או בטיולים מאורגנים. מחלקת התיירות בעיריית זקינטוס תשמח לסייע.

*** הכותבת היתה אורחת האי זקינטוס, בסיוע לשכת התיירות היוונית בישראל**